СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 136. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 13-го липня 1945. No. 136. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, July 13, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

АМЕРИКА НЕ ВСИЛІ ВИЖИВИТИ СВІТУ — НА ДУМКУ УРЯДУ

Колиб Америка розвинула свою харчову продукцію навіть до найширших розмірів, то вона не всилі вигодувати цілий світ, тимбільше, що цьогорічне жниво кукурудзи мале. Це заява секр. рільництва Клинтона П. Андерсона, яку він сказав у промові на зібранню Федерації для Оголошень, що відбулося в готелю Комодор в середу 11. липня.

Як у промові, так опісля і розмові з ґазетярами Андерсон раз-у-раз підчеркував ,що треба ясно сказати всьому населенню Америки, в якім стані находяться тепер наші природні джерела, з яких ми черпаємо харчі. Харчів треба для виживлення нашого населення, а навіть, як би перевезти заморе все, що ми лише в Америці продукуємо ,то це не вистарчить на виживлення світу. Одначе секретар стоїть за те, щоб ми робили те, що внашій силі, бо що станеться денебудь у світі ,те дотикає теж і нас.

ДЕЛЄҐАТИ СООВЄТСЬКОЇ УКРАЇНИ НА ЗІБРАННЮ РОШИЕН ВОР РІЛІФУ

В середу 11. липня відбулося зібрання, скликане орґанізацією Рошйен Вор Риліф до готелю Астор у Ню Йорку. За звідомленням Ню Йорк Таймсу зібрання відбулося для вшанування двох делеґатів Совєтської України на конференцію у Сан Франсиско, а це проф. П. С. Погребняка, секретаря Української Академії Наук в Києві і проф. Володимира Бондарчука, декана київського університету. Предсідником зібрання був президент міської ради Ню Йорку Нюболд Морис, а промовцем був сенатор Чарлз Тобі з Ню Гемшир. Він остерігав публику перед нападами на Совєти і заповів скору ратифікацію світового чартеру в сенаті. Зібраних було 2,500 осіб. Подібні зібрання з делеґатами України і при співучасти урядовців совєтського консуляту заповіджені в інших містах.

ВИДАВЦІ НЮЙОРСЬКИХ ҐАЗЕТ ЗАПОВІДАЮТЬ ПРАВИЛЬНУ ДОСТАВУ

Страйк доставців нюйорських щоденників вважається за незаконний після того, як члени юнії не послухали зазиву Краєвої Воєнної Ради Праці і не вернулися до праці. Видавці почуваються тепер свобідними зорґанізувати нових візників для своїх троків і доставляти ґазети до розпродажу.

ВЕРНУЛОСЯ 35,000 ВОЯКІВ ОДНОГО ДНЯ

До нюйорського порту прибули вчора 8 кораблів, які привезли з Европи 34,355 вояків. У причалах витали їх оваційно, але вони негайно переїздили сплавами та підземними залізницями до стацій і відїздили просто до своїх рідних сторін. Серед вояків були американці й канадійці.

Разом з вояками прибули теж і японські дипломати, яких приловлено в Берліні після здачі Німеччини. Вони будуть інтерновані в Злучених Державах до кінця війни. Найбільшим кораблем ,яким приїхали вояки, був Квін Мері, який привіз 15,000 людей.

СЛІДСТВО ПРОТИ ҐЕН. ЕЛІОТА РУЗВЕЛТА ЗА ПОЗИЧКИ

На зазив комісії Способів і Засобів палати репрезентантів, департамент скарбу переведе слідство в справі позичок ґен. Еліота Рузвелта ,сина помершого президента. Еліот дістав 6 великих позичок на різні підприємства, головно на заложення радіової стації в Тексасі. Головну позичку в сумі $200,000 дістав від предсідника Грейт Атлантик енд Пасифик Компані, Джана А. Гортфорда, але опісля він погодився на зворот лише 4,000 долярів ,а решту пропало на невдачній трансакції. Подібно сталося теж і з іншими позичками. Департамент скарбу буде слідити, чи підприємство Рузвелта платило правильні податки і чи виказало ці позички у своїх податкових звітах.

НЕ ВІЛЬНО ЇЗДИТИ ЗАЛІЗНИЦЯМИ НА ПЕРЕГОНИ

Міжстейтова Торговельна Комісія у Вашинґтоні видала заказ залізницям перевозити подорожних на кінські перегони, щоб не перетяжувати залізничого виряду в такий час, коли він конечно потрібний для транспорту війська на Західнє побережжа. Заборона відноситься теж і до песих перегонів та інших подібних забав.

ПЕНИСИЛИНА ЛІКОМ НА ПОКАЛІЧЕННЯ

Джернал оф Амерікен Медікал Асошіейшен оприлюднює удачні досвіди з уживанням пенсилини для лікування ран і покалічень різних членів тіла, як рук, ніг, або й інших потовчень та покалічень. Лікування ран пенисилиною показалося таким успішним у воєнних покаліченнях, що 70 відсотків ранених прийшли до здоровля.

Паділя зрезиґнував зо становища міністра закордонних справ у Мексику

Езехіл Паділя, мексиканський міністер закордонних справ, зрезиґнував із свого уряду в середу 11. липня. Його імя стало славним вчасі нарад Між-Американської Юнії в Місті Мексику і вчасі конференції у Сан Франсиско. Як причину резиґнації Паділя подав ворожнечу деяких груп проти нього. В ґазетах появилися вісти, що він хоче кандидувати на президента Мексика при найближчих виборах в 1946 році.

СТАСЕН НЕ ВІРИТЬ У СКОРУ ПЕРЕМОГУ НАД ЯПОНІЄЮ

Командант фльоти Гаролд Стасен, який був дістав відпустку, щоб узяти участь у нарадах конференції уСан Франсиско, оприлюднив свій погляд, що Японії не можна буде перемогти, без довгої і завзятої війни. У розмові з кореспондентами він заявив, що всяке проволікання в праці для оборони продовжує війну. — У справі ратифікації світового чартеру він висловив погляд, що не є виключена можливість, що чартер буде ратифікований одноголосно.

ПРОТИВНИКИ ЧАРТЕРУ НАЗИВАЮТЬ ЙОГО ЗМОВОЮ ІМПЕРІЯЛІСТІВ

Перед комісією для Закордонних Справ у Сенаті зізнавали в середу 11. липня противники світового чартеру. Хоч як гострі були їх виводи, то вони не змогли зворушити сенаторів. Навпаки, представник комісії обмежив деякі промови лише до 10 мінут, коли завважав, що у виводах нема арґументу, хіба лайки.

Усіх свідків було 19. Деякі з них твердили, що чартер є неконституційний, бо обмежує діяльність Злучених Держав; другі твердили, що чартер це ніщо інше, а нерівна змова Великої Пятки проти малих держав; треті казали, що чартер звязує нас з комуністичною Росією для знищення свободи у світі; четверті були цього погляду, що адміністрація дуже наглить із ратифікацією, а це не дає часу людям зорієнтуватися.

Фредерик Лібі, секретар Краєвої Ради для Зопобіження Війни, заявив, що на його погляд чартер є спробою „скомбінувати військовий союз трьох ривалізуючих імперіялістичних держав з міжнародньою організацією, яка має претенсії обєднувати всі держави як рівні", а така комбінація є неможлива.

Американці й британці перебрали в Берліні від Совєтів формально владу

Американські кореспонденти звідомляють, що совєтська влада згодилася передати цивільну і мілітарну владу американцям і британцям на тих частинах Берліна, що призначені для окупації американськими і британськими військами. Аліянти, себто Злучені Держави та Анґлія, погодились спроваджувати тимчасово харчі з інших частин ними контрольованої Німеччини для виживлення 1,500,000 населення, що мешкає в тих частинах Берліна, що ними заряджуватимуть американці й британці. Ті останні теж згодилися на те, щоби наразі не змінити совєтських розпорядків, звернених до населення, а виданих в часі, коли самі Совєти контролювали цілий Берлін.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВАЖНИХ НАРАД

Американський кружляк „Оґоста", що вези президента Трумана і його дорадників на берлінську конференцію, вже десь наближається до европейських берегів. З нього подають, що президент далі відбуває довгі наради з адміралом Лейгі та секретарем стейту Бирнсом у справі тих точок, що мають бути обговорені в Берліні на спільній конференції Трумана, Чорчила і Сталіна.

ЩЕ ДУЖЕ ДАЛЕКО ДО ЕВЕНТУАЛЬНОЇ ЗГОДИ В ІНДІЇ

Як провідник магометан, Могомед Алі Джіна, так і націоналістичний лідер ґіндусів, Моґандас К. Ґанді, відкинули лісту краєвих представників до автономного уряду Індії, предложену їм віце-королем, вайкантом Вейвелем.

ВЖЕ ВІДОСЛАНО З ЕВРОПИ ДО АМЕРИКИ 500,000 НАШИХ ВОЯКІВ

З Парижа подає Асошіейтед Прес, що відїхав з Франції до Америки пятьсоттисячний вояк, яким є Джан С. Піні з Толідо, Огайо. Взагалі висилка американських військ з Европи до дому відбувається в такому скорому темпі, що перейшов усякі найліпші передбачування.

ІРЛЯНДІЯ Є РЕПУБЛИКОЮ, ЗАЯВЛЯЄ ДЕ ВАЛЄРА

Посол Джеймс Дилон запитав ірляндського премієра Імона де Валеру, чи Ірляндія є републикою. Цей посол відомий з своєї боротьби за повну незалежність Ірляндії від Анґлії. На те, як кажуть, де Валера відповів спокійно з підкресленням: „Ми є републикою, якщо це є те, що послови цікаво знати".

НІМЦІ МОЖУТЬ КРИТИКУВАТИ АЛІЯНТІВ

Пресовий департамент Мілітарного Управління в Баварії заявив, що вправді нема ще на тій території повної свободи преси, але німці мають право висказу і можуть таким чином висказувати і те, що їм не подобається.

МАНІЛЬСЬКА ПРИСТАНЬ ЗНОВ У ПОВНОМУ РУСІ.—Хоч пристань в Манілі, столиці Филипин, ще завалена затопленими кораблями, то проте чистка американських робітників поступила вже так далеко вперед, що до пристані віздає повно кораблів з воєнними доставами.

ЯПОНІЯ В РОЗПУЧЛИВІМ ПОЛОЖЕННЮ, СТВЕРДЖУЮТЬ В ТОКІЮ

Вкінці самі урядові чинники в Японії признали, що наслідком американських повітряних налетів та бомбардувань цілий край знайшовся в розпучливім положенню. Уряд зарядив дво-місячний надзвичайний стан для залізниць, щоб могти таким чином довозити потрібну до ведення війни поживу та зброю. Японське радіо заповіло, що такий стан триватиме до 12. вересня. Також заповіджено мілітаризвацію залізничих комунікаційних засобів. Ще заповіджено, що знищені бомбардованням території будуть перемінені в поля для плекання городовини. Як тепер японці почуваються, пізнати найкраще по тому, що покликано до служби сліпих воєнних ветеранів.

Рівночасно згадувало радіо ще й про останні американські бомбардовання фабрик воєнного знаряддя на островї Киюшу і в північнім Риюкию, себто в самій Японії, а британські бомбардовання на Суматрі. При тому японська пропаґанда голосить, що японці зістрілили 26 перевозових літаків, а многим іншим завдали шкоду.

Як сильні є американські бомбардовання можна заключити з того, що одна атака надфортець на місто Кофу, що має 102,000 мешканців, знищила за одним махом 64% міста.

ВИЖЕНУТЬ НІМЦІВ З ПОЛЬЩІ

Не хочемо мати німців у Польщі, заповів польський премієр Осубка-Моравскі. Тих німців, що були польськими горожанами, що потім приняли німецькі пашпорти і привилеї, вважатимуться за зрадників.

СОВЄТИ ДАДУТЬ СУСІДАМ ГРОШІ

В Лондоні кажуть, що Совєти заоферували Польщі, Чехословаччині, Румунії, Мадярщині, Болгарії та Юґославії долярові кредити на закупно сирівців в Злучених Державах, Полудневій Америці та деінде, щоб їх переробити та перепродати совєтському урядови. Гроші мають дати цього року, а продукти малиб бути доставлювані весною наступного року.

„ВАЖНА СПРАВА" У ВІДНОСИНАХ МІЖ АНҐЛІЄЮ І РОСІЄЮ

Такою справою вважає Донкен А. МекІннес, з Інституту Ракефелера для медичних дослідів, переклади російських книжок на анґлійську мову і навпаки. Ось ту заяву зложив він у Москві, де він бере участь в нарадах Російської Академії Наук, згідно з тим, що подають американські кореспонденти з Лондону на підставі новин російської амбасади. Теж кажеться у тій заяві, що Злучені Держави повинні би піти за проводом Совєтів, що скликують до себе учених з цілого світу, що причиняється до обопільного зближення.

ЧЕРГОВА МЕТА НА ПАЦИФІКУ

Головне воєнне завдання у боротьбі з Японією є тепер те, щоби знищити цілковито японську повітряну силу. Але й до того треба великої фльоти, бож літаки вилітають у великій мірі з літаконосців. Фльоти треба буде на більші розміри тоді, коли треба буде зачинати інвазію і не тільки довезти вояків до берегів Японії, але й уможливити їм стріляниною з воєнних кораблів усадовлення на суші. Так ті справи представляє Джеймс В. Форестал, секретар маринарки.

ЧИ ДІСТАНЕ СВОЮ ВИДАВНИЧУ ФІРМУ?

Яка буде судьба тих фабрик, банків, видавничих спілок та інших торговельних і бизнесових підприємств, що їх власниками були в Німеччині жиди, а які їм нацисти поконфіскували, чи з яких посідання їх виваснили, заплативши мале відшкодовання? На те буде відповідь, коли знатимемо, що станеться з колись широко відомом видавництвом Ульштайна в Берліні. Той бизнес вартував до приходу нацистів до влади яких 60 міліонів марок. Ганс Ульштайн, що вихрестився і має жінку християнку, залишився в Берліні й за нацистів, а прочі члени родини виемігрували і майже всі тепер в Ню Йорку. Як совєтські війська заняли Берлін, він став менаджером фірми, а тепер його з того становища усунули, бо він „надто західної орієнтації". Ульштайн тепер процесується, щоби мати право управляти своїм маєтком.

КАРАТИ СКОРО Й НЕМИЛОСЕРДНО!

Такого домагається щодо німецьких кримінальних злочинців д-р Лео Бек, начальний рабін в Німеччині, років 72, що перебув кілька років в німецьких концентраційних таборах, зістав визволений совєтськими військами, перевезений американцями до Парижа, а тепер перебуває в Лондоні, звідки хоче прибути до Злучених Держав на відвідини. Каже, що німців, що є у віці до 35 років ,вже не можна перевчити, бо вони виховані в традиції „народу панів". Можнаб перевчити ще дітей до 10 року життя і старих. Він є проти того, щоб карати цілу націю. Каже, що вона й так зістала вже покарана. Та одниці треба карати немилосердно.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Не мовчать, а говорять на всіх мовах, але що?

Колись писав Шевченко іронічно про царську Росію, що в ній на всіх язиках усе мовчить, бо благоденствує. Ніби усім так там добре живеться...

Та з того, що пише колюмніст часопису Ню Йорк Таймс (з 5. липня) про відносини в совєтській Росії, виходилоб, що тепер не так, як за царя. Тепер уже говорять і пишуть, і то різними мовами — на мітінґах, в пресі, в книжках, в школі, а совєтська влада ще тому пособляє.

Виходилоб, що зайшла зміна. І дійсно зайшла, тільки пригляньмось тому, яка вона. На це і відповідає колюмніст. Він каже, що совєтська пропаґанда постійно пригадує світови, що в Совєтах живе мирно щось 175 народів чи племен, що вживають свобідно 150 мов чи диялєктів. Ось те совєтське твердження ,каже колюмніст, треба розуміти так:

„Всі народи Совєтського Союзу мусять політично й соціяльно говорити 150 мовами одно й те саме. Словар є місцевий і старинний. Але тема приходить з Москви".

Каже часом дехто, що американці слабо визнаються на Росії, що не знають большевицьких метод правління і політики Кремлю. Та, як знаємо, є багато таких, що не визнаються, бо побаламучені комуністичною, комунізуючою чи фальшиво-ліберальною пропаґандою, але є багато і таких, що знають всі ніянси кремлінського, політичного жонґлерства. Теж і такого, що то розголошує по світі, що в Совєтах 175 народів має повну національну свободу та пошанівок їхніх мов і національних традицій. Та правдою є, що панівною мовою є московська мова, яка *через московську політичну і економічну централізацію і диктатуру*, що то всякають у найдальші глибини людського життя, набуває такої переваги, що *з тих 150 мов*, про які бовтає совєтська пропаґанда, ледви чи кілька зможе вдержатись якийсь час при життю, бо інші скоро загинуть як злишні й нікому непотрібні. Отсю смерть московський центр підготовляє, тільки поволи і осторожно. Що більше загрожена навіть мова понад сорок міліонового народу! Бо так є, що не тільки біда в тому, що української мови вживається для закріплення московського панування на Україні та оклевечування того, що було ідеалом української нації, але тою мовою заповідається при видаванню творів Шевченка просто таке, що вона є тільки переходова... Себто існує тільки до часу, поки одна мова, себто московська, не буде для пролєтаріяту вистарчальною.

Сумніваємовя, щоб аж таке Кремлеви вдалося. Але мусимо ствердити як факт, що таке змагання існує ,та що московщина просякає офіційно щораз більше не тільки в зміст українських писемних творів, але теж і в мову. Значить, що процес іде в тому напрямі, щоби згодом була одна партія, одна влада, один Кремль і одна мова. Якщоб у далекій будуччині це здійснилось, то тоді теж буде можна з іронією написати, що всьо благоденствує, а тому і мовчить, бо одна всюди думка, один цар, одна віра і одна мова...

ХАРЧІ — ЦЕ ПОЛІТИКА В ЕВРОПІ

Американські кореспонденти пишуть з Німеччини, що американьскі військові кола рахуються з тим, що зимою настануть в Німеччині розрухи.

Така новинка не ворожить нічого доброго. Особливо, коли інші американські знавці европейських відносин ще доповідають, що настануть розрухи не тільки в Німеччині, але в многих інших краях.

Яка-ж буде причина ось тих евентуальних розрухів? Підпольні рухи? Революційні змагання? Націоналістичні мрії?

Нічого подібного. Причина: голод і нужда.

Значить, що таким робом американці не матимуть властиво до діла в Европі з якимсь узброєним повстанням, з якоюсь плянованою політично-національною революцією. Того не надіються навіть у Німеччині, де певно залишилось ще багато закритих націстів. Ті останні цілком певно будуть користати з усякого замішання і його збільшати. Та ледви, чи і тут буде можна говорити про якийсь зорґанізований і плянований опір. Так пишуть.

Отже не буде ніякої революції ні в Німеччині, ні в інших краях для здійснення якихось ідеальних, політичних цілей. Зате в многих з тих країв треба надіятись замішання, хаосу, анархії, що спричинені людьми, кинутими в розпучливе положення; людьми голодними і босими, що живуть в хоробі й серед хворіб.

Американські військові представники рахуються з такими евентуальностями. І навіть тим виправдують острі заряджения, дані американським і анґлійським воякам щодоїхнього відношення до німецького населення. Цей заказ „братання", який викликав стільки різних коментарів, як відомо, далі зобовязує. І то зобовязує в першу чергу зогляду на те, що може статись у Німеччині цеї зими, коли то прийдеться правдоподібно вживати гострих мір супрати бунтуючогося населення, якому бракуватиме поживи і палива.

Та де буде такий хаос, про який тут говориться, там таки годі думати про якесь справжнє замирення, про якийсь новий лад. А найважніше: про якусь повагу до тої демократії, що перемогла і заповіла народам краще життя. Тому це й таке важне, як вивяжеться демократія з своїх теперішніх, важких завдань в Европі.

А ту демократію представляють там властиво: американці й англійці. А що тут іде головно про харчі й матеріяльну допомогу, то тою „демократією", яка має цю проблєму розвязати, є в очах европейців властиво одна Америка.

Ось так думають люди в Европі. А це думання це величезний тягар, вложений на плечі Америки. І то небеспечний тягар! Бо хоч Америка дає і буде давати, але це все готово бути таки не вистарчальним і Европи не нагодувати. Значить, що навіть при найбільшій американській щедрости можна надіятись невдоволення в Европі, а то навіть розрухів, спричинених голодом. А як дехто вже тепер звертає увагу, то таке невдоволення і такі розрухи будуть навіть цілком певно деким визискувані для аґітації проти Америки, чи там проти „американських капіталістів". А тими, що найбільше будуть такою аґітацією займатись, будуть комуністи та їхні прихильники...

Замало знаємо про дійсний стан Европи, щоб заповідати там розрухи і т. п. Та голод там певно буде. І нужди не відвернемо за один рік, хочби не знати яку допомогу з Америки слали. Тому те, що треба орґанізувати допомогу на великанські розміри — є кожному ясне. Це, як пишуть тепер найважніща „політика". Та, якою в Европі найбільше інтересуються.

Микола Чубатий.

Карпатська Україна частиною Совєтів

II.

Яке не булоб політичне положення українського народу під Советами, всеж таки в історичнім аспекті, себто глядячи на століття, це подія безумовно корисна для українського народу. Корисна вона тому, що кілька разів були вже старання збоку українців на північ від Карпат получитися зі своїми братами на полудні від Карпат, одначе все дотепер без успіху. Були проби прилучити Карпатську Україну до Галичини політично, були проби получити її під церковним оглядом, та за кожним разом потужні сили перешкаджали тому, бо природна межа Карпат немов стояла на сторожі проти переведення цього пляну. Треба було аж такої потуги, до якої зрослй нині Совєти, щоби з півночи перейти Карпати та получити цей полудневий скравок української землі з північними просторами України.

На Карпатську Україну ми звикли дивитися як на землю національно відсталу, як на „пораненого брата". Наділі не все так бувало. Карпатська Україна мала також свої періоди зросту, як і доби знепаду, як поучує нас історія тої землі.

Від коли заселилася ця земля українцями?

Більшість українських істориків є того переконання, що полудневі збоча Карпат, себто простори нинішньої Карпатської України, заселив український нарід ще у передісторичні часи. Багато річей промовляє за те, що простори, заселені українцями, йшли колись далеко на полудне, в північний Семигород та в угорські рівнини. Одначе мадяри частинно виперли українців з урожайних нивів в гори, частинно їх змадяризували. Українське населення, що з Галичини втікало перед татарами на полудне, ще скріпило український елемент на полудневих збочах Карпат. Від тоді теж зачалися ближчі звязки поміж Галичиною та Карпатською Україною.

Західно-український князь, Лев Данилович, користаючи зі заколоту на Угорщині прилучив біля 1280 року Карпатську Україну до Західної України на нецілих 30 літ. Від тоді теж навязалися перші церковні звязки поміж громадами Карпатської України та перемиською єпископією.

Угорські королі нерадо дивилися на таке тяготіння карпатських українців до Галичини, тому постаралися дати їм українця, орґанізатора їх країни. Ним став український князь з Поділля, Теодор Коріятович. Він посварившися з литовськими князями, своїми зверхниками, за прихильність до угорського короля, покинув Поділля та перенісся на Закарпаття, де дістав князівство на Мукачеві та Маковиці. Цей то Федір Коріятович став правдивим орґанізатором церковно-національного життя карпатських українців. Поперше, в Мукачеві на Чернечій Горі заложив він монастир Св. Миколая, що став осередком церковного та культурного життя карпатських українців. Його ігумен мав власть епископську над вірними Карпатської України, а при кінці 15-го століття один із ігуменів став правдивим єпископом, залежним прямо від царгородського патріярха.

Князь Федір Коріятович по кільканацяти літах покинув Мукачів та вернув на своє Поділля. Одначе його князювання помогло створитися одноцілій церковній та політичній орґанізації Карпатської України. Відтепер мала вона впродовж кількох соток літ свою автономію під назвою „Руська Країна". Немов ґубернатором країни в імени короля, себто управителем або крайником, був зверхник, вибраний представниками громад Карпатської України. Ця самоуправа збереглася аж до другої половини 18-го століття, до часів Марії Тереси.

Церковно-культурні справи Карпатської України.

Християнство в Карпатську Україну могло передістатися тут навіть скорше ніж над Дніпро, бо туди могли його принести ще самі апостоли Св. Кирил та Методій, зглядно їхні ученики, з велико-моравської держави. Згодом Карпатська Україна ввійшла в пряму залежність від царгородського патріярха. Великі культурні та релігійні рухи західної Европи на початку 16-го століття зачепили теж Карпатську Україну остільки, що Семигородські князі, які на довший час прилучили Карпатську Україну до Семигороду, стали тут ширити кальвінізм, одначе без поважніших результатів.

Подібно як в надніпрянській Україні, так само й тут, як наслідок широко закроєної акції католиків, стала тут ширитися релігійна унія. Перший раз 1649 року поважна частина Карпатської України стала католицькою під проводом мукачівського владики Партенія Ретошицького. Кільканацять літ пізніше решта православних карпатських українців стали уніятами. Наближення мало просвічених карпатських українців до заходу мало добрі наслідки. Церква орґанізаційно тут скріплюється, а духовенство виборює собі право вибирати владику. Під кінець 18-го століття цісарева Марія Тереса звернула увагу на опла-каний стан, духового життя карпатських українців. Вони дістали в першу чергу нові церкви та церковні школи, ведені в українській, зглядно церковно-словянській мові. В Ужгороді заложили духовну семинарію. Карпатська Україна тоді мала світлого владику Бачинського, що прямував получити під адміністраційним та церковним оглядом Галичину, свіжо забрану Польщі, з Карпатською Україною. Сильна опозиція мадяр проти плянів єпископа Бачинськоо не допустила вже тоді до обеднання Галичини з Карпатською Україною.

Всеж таки Карпатська Україна під культурно-освітним оглядом в той час стояла куди вище від Галичини. Тому на диво, що ця країна видала на початку 19-го століття відомого фільософа Лодія, професора фільософії на петербурзькім університеті. Так само перша половина 19-го століття це був для Карпатської України період світлий; вона мала вищих своїх урядовців, з яких одним був відомий в історії, Адольф Добрянський; спершу ревний патріот та щирий народний робітник, згодом москвофіл, засуджений на вязницю „за державну зраду Австрії. Австро-угорське порозуміння 1867 року віддавало Карпатську Україну зовсім на поталу мадярам, які повели безоглядну мадяризацію країни.

Вже на переломі 19-го та 20-го століття Карпатська Україна була окутана певною темнотою, серед якої бушував мадяронський священик, змадяризований вчитель та мадяр нотаріюш, постійний конфідент жандармерії.

Тугу за рідною національною культурою серед карпатських українців використав російський царат, що повів там велику аґітацію за православіям як „руською вірою". Мадярй цей рух сильно переслідували, тому православія не могло ще тоді йти на боротьбу; тому заникало.

Упадок Австрії відновив надії карпатських українців получитися з Західно-Українсько Народною Републикою. На засіданнях Української Національної Ради в Галичині (1918 р.) на Трудовім Конґресі та Святі Злуки в Києві обидвох частин України в одну державу (1919), були теж представники Карпатської України. Українська Галицька Армія пробувала захопити Карпатську Україну збройною силою, одначе без успіху. Тоді Карпатська Україна не маючи змоги получитися з Україною, воліла вибрати Чехословаччину, при якій була аж до часів її упадку (1939).

А решта перед нами, а свіжі події наших часів — упадок Чехословаччини під ударом націстичної Німеччини, повстання самостійної Карпатської України та її траґічний упадок, друга світова війна та такий незвичайний оборот справи Карпатської України, якого ми нині свідками. Її прямо чеський премієр передав в руки Совєтів.

Сповнилася ось так важна подія у своїх наслідках. Карпатська Україна всупереч мабуть своїй волі, тепер вже на постійне стала орґанічною частиною української нації. В цім саме й історична вага тої події.

(Кінець).

Треба книжок

Комітет Українців Канади ще раз звертається отсею дорогою до всіх відділів, товариств, парохій, народних домів як також і до одиниць, з просьбою присилати до Комітету українські книжки (старі й нові). Запотребовання на книжки тепер дуже велике. Коли у вас є старі чи нові книжки, які ви вже прочитали й більше не вживаєте їх, то не тримайте їх бездільно а просимо прислати їх до Комітету. Дайте їх для тих, які прагнуть українського друкованого слова. Таких є тисячі.

UKRAINIAN CANADIAN COMMITTEE,
711 McIntyre Building,
Winnipeg, Manitoba, CANADA

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміграитського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

39)

— Ні, йтиму до вас скаржитися! Дозволу прохатиму! З такими типами треба так обходитися, інакшого обходження вони не розуміють!

— Ти такий розумний? Більше на мойому „ґенку" ти не робитимеш! — випалив „бос".

— Чому не робитиму? Вам так шкода цього мадяра?

— Мудрагель великий, тому не робитимеш!

— Чи ваше признання моєї мудрости означує, що ви дурні? — заглузував Безхатний.

— Що? — бос скипів. — Це Канада, вільний край! Бити тут нікого не вільно! Ґиравт! Щоб на ґенку мені не смердів!

— Дуже добре! Ви мені позволите, добродію, пане бос, — пересадно чемно заговорив Безхатний, — на відхідне сказати вам пару слів, яких досі вам ніхто сказати не відважився. Так, Канада вільна країна, і Канада не переродить вас з хама, льокая на вільну й гідну людину. Ви хамом, рабом у краю десь були, таким і тут залишилися. І хамом будете, хочби й сто літ ще в Канаді жили!

Всього сказаного „бос" не зрозумів, або не вчув. Викрикнув ще лютіше:

— По анґлійськи говорити, ти! „Маніґруло зелений"!

— Справді? — глузував Безхатний поправною, як лиш міг, анґлійською мовою. — Не зворушуйтеся, пане бос. Я прибув до Канади щойно рік тому, однак розумію по анґлійськи краще чим ви, хоча ви живете в цьому краю зо двацять, а може й більше, літ.

Литвини пробували доводити, що від мадярів ніколи нема спокою в ваґоні, однак не помогло.

Тут же виписано Безхатному посвідку на вироблені дні й він забрався, проваджений злобним бурчанням „боса". Той пригадував і „маніґрул" і „дорти ґалішенз", а самий походив звідтиж. Щось підмивало Безхатного вернутися, бодай пальнути хамови в пику. Роздумав. Така „парсуна" адже і пару соток долярів стратить на адвокатів, щоб „маніґрулу" навчити.

Порівнював боса, ніби українця, з чужинцем Лоренсом. Той визнав поступовання Безхатного справедливим, коли він нагнав гурт поляків. Цей, свій ніби, відпровадив його самого. Той людина, шанує свою народність, тому розуміє інших. А цей льокай, духовий раб, що все вислугується панови й на волі. Фізичне рабство, хоч яке воно страшне, менш загрозливе від рабства духового...

Сів на перший проходячий поїзд. На рано був у Мелвилі. Там одержав запрацьованих вісімнацять долярів. З тиждень перебув в Йорктоні. Роботи там не здибав, за те здибав писарчука, який в подорожі у Канаду мріяв про женячку не так з дівчиною, як з тисячами долярів. Чоловічок вбирався на спорта. Безхатний подумав, — може справді найшов якусь нерозумну, що поласилася на його „школи"? Носив окуляри. Бачив через шкла мабуть так само, як через покришки від баняків, бо не завважив наставленої Безхатному комбінації з пятьох пальців, дулі. Безхатний не втерпів, щоб переконатися, як окуляри помагають! Невинно спитав, де то чоловічина аж так зіпсув очи, що окулярів потребує?

— Очи в мене добрі, — писарчук відповів. — Але тут мода така. Всі носять окуляри, ну а я що? Виглядає людина якось інтеліґентніше.

Посміявся Безхатний над окулярним інтеліґентом, спитав, чи найшов дівчину з десятьома тисячами, розумну, гарну і совісну у додатку. Жених сумно покрутив головою:

— Де, де! Носа кожна дре. І бідна не хоче мене, не то багата. Але бідної я не хочу, бо що робитиму? Я всеж не трачу надії. Бодай з двома-трьома тисячами трапиться якась!

Безхатному зіставалося тільки побажати чоловічині у надіях не завестися. І справді, гень пізніше, писарчук проголосив себе професором, і оженився. Жінка працювала, а він проживав її заробіток, аж поки його не покинула. Недосвідних дівчат ще багато!

В місті надибав Безхатний знайомого наглядача-хорвата, з яким колись квитувалися. Нічним холодком надумали шкандибати до Канори, а там Бог якусь роботу пішле, та й фармери знайомі вже. Швидко запала ніч. Десь під Борджис пришкандибали до деревляного залізничого мосту. Нерішучо пристанули, оглянули наче інжинїри. Міст вузький, ширини звичайних залізничих порогів. Ніякої огорожі з боків. Пороги порозсувані. У віддалі щось зарисовується, — бочка з водою, як переконалися. Під мостом широчезна долина якоїсь ріки. Води не видно, долина здавалася мрячною безоднею.

Обережно ступаючи з порога на поріг, щоб не провалитися, чи не скрутити собі ніг, або й вязів, пішли. Йшли, йшли, аж остогидло, проминули чотири бочки з водою, на віддалі яких півтори сотки кроків одна від другої, а кінця мосту не видно. Коли нараз сліпуче світло врізалося подорожним увічі. Зза горбка чи скруту, з віддалі, гнав назустріч мандрівникам поїзд. Щойно у світлі доглянули кінець мосту за добру чверть милі. Поїзд затарахкотів по мості. Станути на бік — не було де, міст завузький. Втікати з пів милі назад — здожене поїзд. Розгублений хорват пристанув, не знав, що почати. Похололо на серці у Безхатного. З кожним ментом поїзд зближувався, — просто, хоч лягай між шини на вірну смерть, — іншого виходу не бачили. Майнула думка — стати проти світла, стримати поїзд. Та чи машинінст завважить? Не сподіваєтсьяж на мості мандрівників глухої ночі, не приглядатиметься вперед.

(Дальше буде).

Спиводу англійських виборів

У четвер 5. липня переведено вибори до англійського парляменту. Були це перші вибори впродовж 10 літ, бо війна стримала нормальний біг політичного життя. Загально панує переконання, що це були найінтересніші вибори в модерній історії Англії тому, що, як кажуть, кандидати послугувалися застрашуванням. Кандидат Консервативної Партії, теперішній премієр лорд Винстон Чорчил, страшив край новітнім соціялізмом, який, як він твердив, малаб завести в краю після виборів Партія Праці. Вибори вже переведено, але ще мають привезти й обрахувати голоси вояків, а це потриває до 26. липня. В міжчасі прилюдне життя йде вже нормальним темпом, але для зроузміння, про що йшла справа при виборах, подаємо осьтут промову Чорчила з 4. червня і зміст відповіди лейборита Атлія з 5. червня.

„Мої приятелі говорив Чорчил — мушу вам сказати, що політика соціялістів є відражаючою для британського поняття свободи. Хоч його тепер проповідують передусім люди, що мали добре вишколення в лібералізмі й радикалізмі на початку теперішнього століття, то тепер нема сумніву, що соціялізм є нерозлучно переплетений із тоталітаріялізмом і осоружним почитанням держави.

„Соціялізм не лише вдаряє на власність у всій її формі, але теж і свобода у всій її формі є тепер заатакована основними поняттями соціялізму. Подивіться, як навіть сьогодні, вони посягають жадібно по контролю над різними справами так, начеб це були смачні роди харчів а не воєнні терпіння й страхіття.

„Вони хочуть створити державу, якої мають слухати люди в кожній ділянці життя. Така держава має бути над-господарем, що дає працю; архі-управителем, що укладає пляни; архі-адміністратором і архі-володарем та правдивим над-верховодом. А як може звичайний громадянин... виступити проти цієї машини, яка, скоро раз дірветься до влади, видає рецепти для кожного, де він має працювати, що він має робити, куди він має ходити, що він має сказати, які погляди він має мати і як далеко він може їх висказати. Також наказує, де його жінка має стати в хвості за державними пайками, яку освіту його діти мають дістати, щоб дістати погляди на людську свободу і на свою будучність. Така соціялістична держава, скоро викінчить свою організацію в деталях, і під кожним оглядом — а саме про таку державу я оце говорю — отже така держава не спроможеться на це, щоб дозволити на опозицію...

„Соціялізм у своїй суті не лише нападає на британську підприємчивість, але теж на право звичайної людини, все-одно мужчини чи жінки, до свобідного віддиху, щоб не наразитися на грубе, безпощадне й тиранське затикання уст і носа твердою рукою. Для соціялістичного теоретика вільний парляментаризм є осоружний. Чиж то ми не чули від пана Герберта Морисона які то пляни він укладає для вкорочення парляментарного поступування і підготовляє пляни законів, щоб парлямент приймав лише резолюції про широкі засади в палаті послів, а опісля вже парлямент мав би лишити екзекутивному урядови і бюрократії виробити ширші постанови і перевести їх у життя дорогою, міністеріяльних розпорядків...

„Я піду ще дальше: Із глибини мого серця я твердржу, що соціялістична система ніяк не зможе бути заведена без політичної поліції. Багато з тих, що сьогодні стоять за соціялізм або голосують за соціялістичними кандидатами, самі колись попадуть у переполох на згадку про цю ідею. Це тому, що вони короткозорі, бо вони не можуть добачити, куди то заведуть їх оці теорії.

„Ніякий соціялістичний уряд, який наглядає над життям і промислом якогось краю не може спромогтися на це, щоб дати волю свобідно, настирливо або гострими словами висловити прилюдно негодування. Такий уряд мусить хапатися за якусь форму німецького ґестапа, без сумніву, налажденого в початках дуже людяно. Ця поліція буде здавлювати в самім зародку вислови опінії; вона заборонить критику, яка повстає серед громадян; а потім вона накопичить всю силу для верхівки партії і її найвищих провідників, і вона повстане наче велична вежа понад їхню численну бюрократію громадянських службовиків, лише що вони вже не будуть ані службовиками ані громадянами.

А де опиняться звичайні люди — „камон піпл", як кажуть в Америці — коли раз їх візьме в обійми оцей могутній організм? — Щодо мене, то я стою за суверенну волю одиниці в рамцях закону, який установляє свобідно вибраний парлямент. Я стою за право звичайної людини, щоб вона могла сказати те, що думає про уряд, який є при владі, хоч би він був не знати який могутній і за те, щоб цей уряд можна було викинути на зломання карку, коли людина думає, що тим поправить свій настрій і свій дім і коли зможе переконати інших виборців, щоб вони думали таксамо".

* * *

У відповідь на такий погляд Чорчила виголосив промову дня 5. червня провідник Партії Лейбористів Клеменс Р. Атлі, у якій він висміяв страх, поширений Чорчилом перед наступом соціялізму. Він вичислив багато благодатей, які перевела Партія Лейбористів в Англії і поступове законодавство, яке перевели соціялісти в різних краях, включаючи й Австралію. Потім розвинув Атлі програму своєї партії, яка змагає до цьогно, щоб уряд перебрав на себе різні підприємства.

ПОГЛЯНЬТЕ НА ЇХ ОБЛИЧЧЯ, А ПІЗНАЄТЕ ГЛИБОКИЙ БІЛЬ.—Ось ці розпучливі обличчя, облиті слізми, це обличчя жінок, дітей і рідні тих майнерів, що згоріли в копальнях мідив Ранкаґва, Чіле.

Новий секретар праці — Луїс Б. Швеленбах

Президент Труман призначив суддю Швеленбаха зі Спокейн, в стейті Вашингтон, секретарем праці з днем 30. червня, на місце Мис Френсис Перкинс. Він є знаний як прихильник законодавчих плянів покійного президента Рузвелта і має признання серед організованого робітництва. Близький приятель президента Рузвелта та президента Трумана, він був сенатором пять років (1935—1941). Він голосував за такі законопроєкти як закон Ваґнера, закон про зарібну платню й години праці. На західнім побережжі він перевів чимало судових справ для робітничих юній і є добре ознайомлений з основними робітничими справами.

Упродовж свого перебування в сенаті, він був одним з чотирьох сенаторів, які провадили боротьбу за законодавства „Ню Діл". Г. Труман був другим з тої групи. Як сенатор визначився своєю опозицією проти продажу старого заліза Японії. Працював також в ділянці громадських свобід, будучи провідником сенатських комісій.

Року 1942 суддя Швеленбах резиґнував з сенату, щоб приняти призначення на державного районового суддю в східній частині стейту Вашингтон. Він відмовився згодом від цеї посади, що була досмертною, щоб заняти місце в кабінеті Трумана.

Суддя Швеленбах народився року 1894 в Супіріор, в стейті Висконсин. Закінчивши правничий відділ Вашингтонського университету, він викладав упродовж одного року мистецтво в тому таки університеті. Підчас першої світової війни служив рядовим в американській 12-тій пішій дивізії. Поза своєю громадською працею найбільше цікавився освітою. З 1941 по 1944 рік був президентом управи Стейтового Вашингтонського Каледжу. Минулого вересня був призначений деканом правничої школи Гонзаґа в Спокейн, у стейті Вашингтон.

З призначенням його секретарем праці, сповнюються бажання стейтів західного побережжя мати свого представника в уряді.

Загальна Рада ФЛІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ПІТСФІЛД, МАСС.

Мала, але жертволюбива громада.

Ця українська громада невеличка числом, але може послужити іншим за взорець жертвенности та народної праці, яку веде народний комітет, що зістав зорганізований два роки тому. Зараз зпочатку свого істновання постарався він вислати делеґата з своєї місцевости на Український Конґрес до Филадельфії. По конгресі перевів збірку на поміч цьому Конґресовому Комітетови. Коли знова повстав Український Допомоговий Комітет стає громада дійсним членом, разом зі своєю парохією, а також відділом У. Н. Союзу, так, що невеличка громада має трьох дійсних членів у цім комітеті. А збірка, переведена на ту ціль, принесла поверх двіста долярів. Її вислано до Комітету. А тепер, коли прийшла вістка про наших нещасних скитальців, комітет скликав своє засідання, щоб знов дати з нашої громади більшу жертву. Постановили піти по колекті по наших людях. Збірка принесла 255 дол. і 25 ц. Український Золотий Хрест передав $36.62, з попередної збірки залишилось 17 дол. Разом $312.30. Гроші зараз вислано, а то до Українського Допомогового Комітету 250 долярів, а 60 долярів на підмогу Українському Конґресовому Комітетови.

Збіркою занялись Ю. Спасік, Н. Стефанюк, М. Дарчук і А. Маланчук. Люди до збірки ставились різно, одні жертвували по щирости, бо в них на серці добро братів і сестер, інші тицьнули доляра, щоб тільки позбутись; не бракувало і таких, що то все знають і великі патріоти, але нічого не жертвують. Але хвала Богу, що їх небагато, бо тільки одинока родина на цілий Пітсфілд. Здається, що тій родині булоб найкраще не признаватись до українців. А затуманеним москвофільським темнякам, що хочуть якнайбільше приподобатись „батенькови", бо він у них вся надія, то й не дивуємось. Правду каже наша пословиця, що недобрий з клоча батіг, а з кацапа чоловік. Та вже зближаються ті часи, що і по кацапах слід загине.

А. Маланчук.

NEW YORK, N.Y

For the right of asylum for the Ukrainian War Victims.

Americans of Ukrainian descent gathered for the purpose of bringing relief to the Ukrainian Refugees or victims of this war, at a mass meeting, held at Stuyvesant Casino in New York, N. Y. ,on July 1, 1945, under the auspices of the United Ukrainian American Organizations Committee of New York City, representing thirty-eight religious, humanitarian, fraternal and civic societies, unanimously resolved:

1. Th plead with you. Mr. President to use your good offices, with a view of obtaining, in the name of humanity and in accordance with the principles enunciated in the Four Freedoms, the sacred right of asylum for the Ukrainian Refugees or victims of war, from both, Soviet and Western Ukraine.

2. Also, to plead with you, Mr. President, to use your good offices, with a view of making possible the establishment of separate camps for these Ukrainian Refugees, in the American occupation zones and to permit, the United Ukrainian American Relief Committee, ,with headquarters in Philadelphia (Central Charitable Institution of Americans of Ukrainian origin) to send directly, relief to such camps.

Nicholas Hawrylko, President,
Mrs. Maria Demededchuk. Secretary.

(This telegram was sent to: President of U. S. A., Gen. Dwight Eisenhower, Secretary of State, President's War Relief Control Board.)

Це один голос, що цілком певно впав на Винстона Чорчила, британського премієра, що знов кандидував на посла до британського парляменту. Перед нами Миссис Чорчил, дружина премієра, що стоїть в лінії й жде на свою чергу, щоби віддати свій голос.

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

96) Відділ 1. Самостійного Золотого Хреста, Ню Йорк, Н. Й. $100.00
97) Теодор Олійник, Авбурн, Н. Й. 100.00

Разом $ 200.00
Попередно проголошено 9,500.00
Разом $9,700.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

Вояки й гості, учасники зїзду Союзу. Українських Канадійських Вояків в Брукселі, Бельґія, 5. і 6. травня 1945. — З канцелярії КУК.

ДИВНІ НОВИНИ

ДИТИНА ВПАЛА З 5. ПОВЕРХУ БЕЗ ШКОДИ

Трилітня дівчинка Варвара Шрайбер впала з 5. поверху мешкання при 629 Амстердам евеню в Ню Йорку на землю і нішо їй не сталося. Мати бачила, як дитина перехилилася з драбини, призначеної на втечу вчасі вогню, і як летіла наділ серед крику. Коли дитину привезли до шпиталю Никербакер, лікарі не найшли ніяких ушкоджень і не розуміють, як це могло статися.

ПІДНІС ВГОРУ РУКИ! — Стрілка вказує на криївку, в якій був захований японський вояк. Сцена знята на полях цукрової трощі. Японець підніс руки, щоби піддатись.

Приноровлення харчів до часів

Підо впливом недостачі харчів американці зміняють свій спосіб харчування. Щораз більше білковини закрадається до щоденних страв. Макарони, риж і спаґеті можна бачити щодня на столі на місце мяса. Замісць яєць, приходять паланиці з муки, бо вже і яєць обмаль.

У Клівленді, де вже завважується недостаток фасолі, рижу й макаронів, пробують смажити „ростинні котлети". Люди даються заманити виглядом страви, подібної до мясної страви, хоч зробленої з ярини, перехованої в бляшаних коробках.

У Бостоні, отім типовім місті „риби й культури", тепер люди їдять на 500% більше риби ніж колинебудь передтим.

Далекий від морського берега Пітсбурґ не має доволі свіжої риби, а мясо тепер важко дістати, отже мешканці їдять фасолю, підливану червоним сосом з фляшки, що то називають чілі сос і облизують свої губи як по смаковитім мясі із сосом.

Назагал треба сказати, що страви навіть в Америці тепер залежать від цього, в якій стороні хто живе. Міста відчувають недостачу різнородности харчів більше, ніж села чи фармерські околиці. Перегляд місцевостей виказує, що як би так сьогодні знесли пайкування, то це не багато зробилоб різниці в прохарчуванню деяких місцевостей. Щодо харчів у бляшанках, то тут не йде про пайкування, а просто про це, чи можна загалом дістати цей чи інший рід страви. Про це дезидує продавець харчів. Звичайно у крамниці не стає деяких родів і власник має вже свою практику, як задоволяти покупнів.

Оськак крамничник у Сейнт Луїс не продасть свому покупневи цукру понад 5 фунтів, без огляду на це, кільки покупень має купонів. Таксамо не дасть більше ніж 3 помаранчі, 2 фунти яблок, 1 фунт рижу, 3 фунти бараболь. Подібну тактику приноровили крамничники в Клівленді, коли не ставало яєць. Вони призначили по пів тузина на покупня. Коли господині пробували ходити від одної крамниці до другої, вони скоро переконалися, що даремні їх зусилля. Деякі крамниці загалом не хотіли продавати харчів кому іншому, хіба своїм постійним покупням. Всіх інших, що приходили до них вчасі скрути, вони називали „чізлерс".

В околиці Сан Франсиско замітне те, що там їдять багато мучних страв. Тому туди йде багато макаронів, рижу і спаґетів (понад 200% більше ніж у звичайних часах). Можна одначе сказати, що ні Сан Франсиско ні Лос Анджелес не знають, що це таке недостача харчів. Баранину, телятину й трохи волового мяса все ще можна дістати на пайкову книжечку. Зате у східніх містах, як от у Бостоні, не можна дістати навіть і свинячих колін, хіба на чорному ринку.

Міста на західнім побережжу мають більше городини ніж міста на Сході. Тому там менше слідно харчів, постачаних у бляшаних коробках, ніж це можна завважати у східніх містах. На диво, Бостон теж має достаточно городини та овочів крім риби. Отже і Бостон є добре запровіянтований.

Одно дивне в системі пайкування: Масла все є доволі багато, хоч воно найгостріше пайковане вчасі війни. Причиною цього є це, що треба багато пайків на масло і тому господині волять обійтися без масла, а вживати в заміну інших товщів, де треба товщів. А там, де треба лише омасти на хліб, то замісць масла вживають різних конфітур, що то їх загально називають „прізервс" або „джемс".

У деяких околицях слідно змагання накопичувати наперед припаси, але це показалося непрактичне. Буває нераз, що якогось артикулу споживчого бракує лише на якийсь час, а опісля він появляється у продажу. Таким артикулом є звичайно цукор. Але, коли господині нахowaють цукру доволі, нагло він появляється в крамницях і господині переконуються, що то шкода було марнувати часу гонити за цукром по різних крамницях, коли справжнього недостатку ще не було.

Загальні помічення з недостачі харчових продуктів такі: Люди менше справляють гостин, ніж було давніше і обходяться харчем по домах, або запрошують гостей на невелику перекуску до ресторанів. Найбільше слідно це у Вашинґтоні, де виставні принняття для гостей тепер дуже рідко бувають.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15. липня, в сали У. Г. Клюбу, 13 Вашинґтон ул., в годині 2. попол. *Просимо членів прийти і забрати чеки дивіденди.* — В. Комар, предс.; В. Мандзій, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 15. липня, зараз по Сл. Божій, в парохіяльній школі кімната ч. 3. Просимо всіх членів прийти й вислухати звіт уряду і контрольної комісії за пів року. — За уряд: Г. Костюк, предс.; П. Польовий, кас.; П. Саламаха, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в неділю, 15. липня, в годині 4:30 пополудні, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде звіт урядників і контр. комісії. Довгуючих членів просимо вирівнати залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: М. Косоноцький, предс.; С. Гріца, кас.; Н. Піґура, фін. секр.; А. Бусько, рек. секр.

ТАВНТОН, МАСС. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 122, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членниць, що збори відбудуться в неділю, 15. липня, в Дов. Галі, 14 Мейпл Еве., в 2. годині пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є дуже важні справи до вирішення і буде піврічний звіт. — В. Проницький, предс.; Х. Салата, кас.; К. Сідзінський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 14-го липня, в год. 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. — Уряд 204. відділу.

IRONDEQUOIT, N. Y. — Meeting of the Taras Shevchenko Society, Br. 289, will be held Sunday, July 15, at 2:00 P. M., at the Ukrainian Hall on Goodman. All members are urged to attend as important matters will be discussed. — S. Holowka, Pres.; J. Yanus, Treas.; W. Hussar, Sec.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Українська Січ, від. 39, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться в неділю 15. *липня, в 3. годині попол.*, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на час. Буде звіт контролі за 6 місяців і інші важні справи до полагодження. — За уряд: О. Шмокалюк, предс.; В. Осохівський, фін. секр.; Г. Порцinduлюк, кас.; А. Яворський, рек. секр.

ОЗОН ПАРК, Н. Й. — Піврічні *збори Тов. Вільна Україна, від. 200*, відбудуться в суботу, 14. липня, в годині 8. ввечір. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на ці збори й вислухати звіт уряду і контр. комісії за пів рік. На цих зборах будемо вирішувати різні справи. — П. Господарець, предс.; О. Коцопій, кас.; В. Ворґуль, секр., 9523 — 93 St.; Ozone Park 16, N. Y.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Вітовського, від. 375, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 15. липня, в галі 847 Н. Френклин. Просимо всіх членів прийти на ці важні збори, бо маємо важні справи до рішення. Всі члени повинні прийти і забрати чеки дивіденди від У. Н. Союзу. — Харанбура, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні і надзвичайні збори відбудуться у вівторок, 17. липня, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул., в годині 7:30 ввечір. Кожний член повинен конче прийти на ці збори, бо є дуже важні справи до вирішення і ухвалення. Довгуючі члени хай якнайскорше вирівнають свої вкладки. — В. Кушнір, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Петра й Павла, від. 274, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 15. липня, в год. 2. попол. Просимо всіх членів прийти на вислухати звітів. — М. Володщак, предс.; Я. Петрич, кас.; П. Сильчак, секр.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА... КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 7 липня 1945 року помер у 61. році життя

ДМИТРО ВЕРЕСЮК,

довголітний член Бр. св. О. Николая, від. 369 У. Н. Союзу в Палмертон, Па.

Покійний походив зо села Богданівки, повіт Скалат, Західна Україна. До Союзу вступив у 1908 році. Оставив у смутку жену Маланку, 4 сини і 2 дочки, 2 невістки і 2 внуки. Два сини, Михайло і Теодор служать при американській армії.

Похорон відбувся 10. липня з дому жалоби до укр. катол. церкви св. Володимира при участи членів, родини, кревних і знайомих на цвинтар св. Володимира в Палмертон. — В. Й. П.!

ТАРЗАН, ч. 1209. Відзиські сили.

Тарзан сховався глибоко в пралісах, і лікував свої рани гоючим бальсамом.

Потім кілька днів він відпочивав, відзискуючи свої сили, підчас коли націсти надармо за ним шукали.

Його першим завданням було врятувати Джейну, свою дружину, котру держали націстія як закладницю.

Накінець він був готов змірятися один зо своїми могутніми ворогами.